

Повеља Уједињених нација

МИ, НАРОДИ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

решени

да спасемо будућа покољења ужаса рата, који је двапут у току нашег живота нанео човечанству неописиве патње, и

да поново потврдимо веру у основна права човека, у достојанство и вредност људске личности, у равноправност људи и жена и нација великих и малих, и

да обезбедимо услове под којима ће моћи да се очувају правда и поштовање обавеза које проистичу из уговора и других извора међународног права, као и

да радимо на социјалном напретку и побољшању животних услова у већој слободи

и у том циљу

да будемо трпељиви и да заједно живимо у миру једни с другима као добри суседи, и

да ујединимо своје снаге ради одржања међународног мира и безбедности, и

да обезбедимо, прихватањем начела и установљењем метода, да се оружана сила не употребљава изузев у општем интересу, и да користимо међународни механизам у сврху унапређења економског и социјалног напретка свих народа,

одлучили смо да удружимо своје напоре

ради остварења ових циљева

Сагласно томе, наше односне владе, посредством својих представника окупљених у граду Сан Франциску, који су поднели своја пуномоћја у исправном и прописном облику, усвајају ову Повељу Уједињених нација и оснивају међународну организацију која ће се звати Уједињене нације.

ГЛАВА I

Циљеви и начела

Члан 1.

Циљеви Уједињених нација су:

1. одржање међународног мира и безбедности и у ту сврху: предузимање ефикасних колективних мера ради спречавања и отклањања претњи миру и сузбијање аката агресије или других повреда мира, као и постизање мирним средствима, а у складу с начелима правде и међународног права, сређивања или решавања међународних спорова или ситуација који би могли довести до повреде мира;
2. развијање међу нацијама пријатељских односа заснованих на поштовању начела равноправности и самоопредељења народа и предузимање других одговарајућих мера ради учвршћења општег мира;
3. постизање међународне сарадње решавањем међународних проблема, економске, социјалне, културне или хуманитарне природе, и унапређивање и подстицање поштовања права човека и основних слобода за све без обзира на расу, пол, језик или веру; и
4. да постану средиште за усклађивање акција предузетих ради постизања ових заједничких циљева.

Члан 2.

Организација и њени чланови поступају у спровођењу циљева наведених у члану 1 у сагласности са следећим начелима:

1. Организација почива на начелу суверене једнакости свих својих чланова;
2. да би сваком од њих осигурала права и повластице које проистичу из чланства, сви чланови савесно испуњавају обавезе које су преузели у сагласности с овом Повељом;
3. сви чланови решавају своје међународне спорове мирним начинима, тако да међународни мир и безбедност као ни правда не буду повређени;
4. сви чланови се у својим међународним односима уздржавају од претње си- лом или употребе силе против територијалног интегритета или политичке независности сваке државе, или на сваки други начин несагласан с циљевима Уједињених нација;
5. сви чланови дају Уједињеним нацијама сваку помоћ у свакој акцији коју оне предузимају у складу с овом Повељом, и уздржавају се од давања помоћи свакој држави против које Уједињене нације предузимају превентивну или принудну акцију;
6. Организација обезбедује да државе које нису чланице Уједињених нација поступају у складу с овим начелима у мери у којој је то потребно ради одржања међународног мира и безбедности;
7. ништа у овој Повељи не овлашћује Уједињене нације да се мешају у питања која се по суштини налазе у унутрашњој надлежности сваке државе нити захтева од чла-нова да таква питања износе на решавање на основу ове Повеље; али ово начело неће утицати на примену принудних мера предвиђених у глави VII.

ГЛАВА II

Чланство

Члан 3.

Чланови оснивачи Уједињених нација су државе које, пошто су узеле учешћа на Конференцији Уједињених нација за међународну организацију у Сан Франциску, или претходно потписале Декларацију о Уједињеним нацијама од 1. јануара 1942, потпишу ову Повељу и ратификују је у складу с чланом 110.

Члан 4.

1. Чланство у Уједињеним нацијама отворено је свим осталим мирољубивим државама које прихвате обавезе садржане у овој Повељи, а по оцени Организације су способне и вољне да те обавезе извршавају.

2. Пријем сваке такве државе у чланство Уједињених нација спроводи се на основу одлуке Генералне скупштине по препоруци Савета безбедности.

Члан 5

Члану Уједињених нација против кога је Савет безбедности предузео превентивну или принудну акцију, Генерална скупштина може на препоруку Савета безбедности привремено обуставити вршење права и повластица по основу чланства. Вршење ових права и повластица Савет безбедности може поново успоставити.

Члан 6.

Члана Уједињених нација који упорно нарушава начела садржана о овој Повељи Генерална скупштина, на препоруке Савета безбедности, може искључити из Организације.

ГЛАВА III

Органи

Члан 7.

Као главни органи Уједињених нација оснивају се: Генерална скупштина, Савет безбедности, Економски и социјални савет, Старатељски савет, Међународни суд и Секретаријат.

2. У складу с овом Повељом могу се оснивати и помоћни органи за које се буде сматрало да су потребни.

Члан 8.

Уједињене нације не стављају никаква ограничења у погледу избора мушкараца и жена ради учешћа у било коме својству и на равноправној основи у њиховим главним и помоћним органима.

ГЛАВА IV

Генерална скупштина

Састав

Члан 9.

1. Генералну скупштину сачињавају сви чланови Уједињених нација.

2. Ниједан члан нема више од пет представника у Генералној скупштини.

Задаци и овлашћења

Члан 10.

Генерална скупштина може расправљати о свим питањима или о свим предметима у оквиру ове Повеље или које се односе на овлашћења и задатке сваког органа пред виђеног у овој Повељи може, с изузетком предвиђеним у члану 12. да даје препоруке члановима Уједињених нација или Савету безбедности, или и првима и другом, о свим таквим питањима или предметима.

Члан 11.

1. Генерална скупштина може разматрати општа начела сарадње у очувању међународног мира и безбедности, укључујући начела на којима почивају разоружање и регулисање наоружања, и може у погледу тих начела да даје препоруке члановима или Савету безбедности или и првима и другом.

2. Генерална скупштина може расправљати о свим питањима одржања међународног мира и безбедности која пред њу изнесе било који члан Уједињених нација или Савет безбедности или држава нечланица Уједињених нација у складу с чланом 35, став 2, и може, с изузетком предвиђеним у члану 12, да даје препоруке о сваком таквом питању заинтересованој држави или државама или Савету безбедности или и једнима и другима. Свако такво питање у коме је потребно предузети акцију Генерална скупштина упућује Савету безбедности пре или после разматрања.

3. Генерална скупштина може скренути пажњу Савету безбедности на ситуације које би могле угрозити међународни мир и безбедност.

4. Овлашћења Генералне скупштине изложена у овом члану не ограничавају општи домашај члана 10.

Члан 12.

1. Док Савет безбедности обавља у погледу било кога спора или ситуације задатке који су му поверени овом Повељом, Генерална скупштина не даје никакву препоруку у вези с тим спором или ситуацијом, сем ако то не затражи Савет безбедности.

2. Генерални секретар, с пристанком Савета безбедности, обавештава Генералну скупштину на сваком заседању о свим предметима који се тичу одржања међународног мира и безбедности којима се бави Савет безбедности, с тим што исто тако обавештава и Генералну скупштину или чланове Уједињених нација ако Генерална скупштина не заседава одмах пошто је Савет безбедности престао да се бави таквим предметима.

Члан 13.

1. Генерална скупштина покреће проучавања и даје препоруке у циљу:

а) унапређивања међународне сарадње на политичком пољу и подстицања прогресивног развоја међународног права и његове кодификације;

б) унапређења међународне сарадње на економском, социјалном, културном, просветном и здравственом пољу, и помагања остварења права човека и основних слобода за све без обзира на расу, пол, језик, или веру.

2. Остале одговорности, задаци и овлашћења Генералне скупштине у односу на предмете напред наведене у ставу 1 б) изложени су у главама IX и X.

Члан 14.

Придржавајући се одредби члана 12 Генерална скупштина може да препоручује мере за мирно сређивање сваке ситуације – независно од њеног порекла – за коју налази да може да штети општем благостању или пријатељским односима меду нацијама, укључујући ситуације настале повредом одредаба ове Повеље које постављају циљеве и начела Уједињених нација.

Члан 15.

1. Генерална скупштина прима и разматра годишње и посебне извештаје Савета безбедности; ови извештаји садрже податке о мерама које је Савет безбедности одлучио да предузме или је већ предузео ради одржања међународног мира и безбедности.

2. Генерална скупштина прима и разматра извештаје осталих органа Уједињених нација.

Члан 16.

Генерална скупштина у вези с међународним системом старатељства извршава задатке који су јој поверени по глави XIII и XIIIИИ, укључујући и потврђивање уговора о старатељству за подручја која нису означена као стратегијска.

Члан 17

1. Генерална скупштина разматра и одобрава буџет Организације.

2. Трошкове Организације носе чланови према расподели коју изврши Генерална скупштина.

3. Генерална скупштина разматра и одобрава све финансијске и буџетске споразуме са специјализованим агенцијама поменутим у члану 57 и испитује административне буџете тих специјализованих агенција ради давања препорука агенцијама у питању.

Члан 18.

1. Сваки члан Генералне скупштине има један глас.

2. Одлуке Генералне скупштине о важним питањима доносе се двотрећинском већином присутних чланова који гласају. Ова питања обухватају: препоруке о одржавању међународног мира и безбедности, избор несталних чланова Шавета безбедности, избор чланова Економског и социјалног савета, избор чланова Старатељског савета у сагласности са ставом 1 (в) члана 86. нових чланова у Уједињене нације; обустављање права и повластица по основи чланства, искључивање чланова, питања која се тичу примене система старатељства и буџетска питања.

3. Одлуке о осталим питањима, укључујући ту и одређивање допунских категорија питања о којима ће се одлучивати двотрећинском већином, доносе се већином присутних чланова који гласају.

Члан 19

Члан Уједињених нација који је у заостатку с уплатом свога финансијског доприноса Организацији не може учествовати у Генералној скупштини ако је износ његових заосталих уплата раван или већи од износа доприноса који је био обавезан да плати за претходне две пуне године. Генерална скупштина може ипак дозволити таквом члану да гласа ако се увери да је ово неплаћање изазвано условима који су изван контроле члана.

Поступак

Члан 20.

Генерална скупштина се састаје у редовна годишња заседања као и према потреби у ванредна заседања. Ванредна заседања сазива генерални секретар на тражење Савета безбедности или већине чланова Уједињених нација.

Члан 21.

Генерална скупштина сама усваја свој пословник. Она бира свог председника за свако заседање.

Члан 22.

Генерална скупштина може оснивати оне помоћне органе који су још потребни за обављање њених задатака.

ГЛАВА V

Савет безбедности

Састав

Члан 23.

1. Савет безбедности састоји се од 15 чланова Уједињених нација. Република Кина, Француска, Савез Совјетских Социјалистичких Република, Уједињено Краљевство Велике Британије и Северне Ирске и Сједињене Америчке Државе су стални чланови Савета безбедности. Генерална скупштина бира десет других чланова Уједињених нација као несталне чланове Савета безбедности, водећи нарочито рачуна, у првом реду, о доприносу чланова Уједињених нација одржању међународног мира и безбедности и осталим циљевима Организације као и о правичној географској расподели.

2. Нестални чланови Савета безбедности бирају се на време од две године. Приликом првог избора несталних чланова, после повећаног броја чланова Савета безбедности од једанаест на петнаест, два од четири нова члана биће изабрана за време од годину дана. Члан коме је мандат истекао не може одмах бити поново биран.

3. Сваки члан Савета безбедности има једног представника.

Задаци и овлашћења

Члан 24

1. Да би се обезбедила брза и ефикасна акција Уједињених нација, њихови чланови поверавају Савету безбедности првенствено одговорност за одржање међународног мира и безбедности и саглашавају се да Савет безбедности делује у њихово име при спровођењу својих дужности на основу ове одговорности.

2. Вршећи ове дужности, Савет безбедности делује у сагласности с циљевима и начелима Уједињених нација. Специфична овлашћења поверена Савету безбедности ради обављања ових дужности утврђена су у главама VI, VII, VIII и XII.

Савет безбедности подноси Генералној скупштини годишње, а по потреби и специјалне извештаје на разматрање.

Члан 25.

Чланови Уједињених нација сагласни су да прихвате и извршавају одлуке Савета безбедности у сагласности с овом Повељом.

Члан 26.

У циљу унапређивања, успостављања и одржавања међународног мира и безбедности, уз што мање расипање људских и економских светских извора на наоружање, Савет безбедности је, уз помоћ Комитета војног штаба предвиђеног у члану 47, одговоран за формулисање планова који ће се поднети члановима Уједињених нација ради установљавања система за регулисање наоружања.

Гласање

Члан 27.

1. Сваки члан Савета безбедности има један глас.

2. Одлуке Савета безбедности о процедуралним питањима доносе се потврдним гласањем девет чланова.

3. Одлуке Савета безбедности о свим осталим питањима доносе се потврдним гласовима девет чланова, укључујући потврдне гласове сталних чланова, с тим да се, при доношењу одлука на основу главе VI и члана 52, става 3, страна у спору уздржи од гласања.

Поступак

Члан 28.

1. Савет безбедности се тако организује да може стално да врши своје задатке. Ради тога ће сваки члан Савета безбедности бити у свако доба представљен у седишту Организације.

2. Савет безбедности одржава повремено састанке на којима сваки од његових чланова може, ако тако жели, да буде представљен чланом владе или неким другим специјално постављеним представником.

3. Савет безбедности може одржавати састанке и у таквим местима изван седишта Организације која ће му по његовој оцени највише олакшати рад.

Члан 29.

Савет безбедности може да оснива помоћне органе потребне за обављање његових задатака.

Члан 30.

Савет безбедности сам усваја свој пословник, укључујући и начин избора свог председника.

Члан 31.

Сваки члан Уједињених нација који није члан Савета безбедности може учествовати, без права гласа, у дискусији о сваком питању изнетом пред Савет безбедности увек кад овај сматра да су интереси тога члана специјално у питању.

Члан 32.

Сваки члан Уједињених нација који није члан Савета безбедности, а, исто тако, и свака држава која није члан Уједињених нација, ако је страна у спору који разматра Савет безбедности, биће позвани да учествују, без права гласа у расправљању о томе спору. Савет безбедности поставља услове које сматра праведним за учествовање државе која није члан Уједињених нација.

ГЛАВА VI

Мирно решавање спора

Члан 33.

1. Странке у сваком спору, чије трајање може да угрози одржање међународног мира и безбедности, треба да траже решење пре свега путем преговора, истражне комисије, посредовања измирења, судског решавања, прибегавања регионалним установама или споразумима, или другим мирним начинима по своме сопственом избору.

2. Савет безбедности, кад сматра потребним, позива странке да свој спор ресе таквим начинима.

Члан 34.

Савет безбедности може испитивати сваки спор или сваку ситуацију која може довести до међународног трвења или да се претвори у спор, како би утврдио да ли продужавање спора или ситуације може да доведе у опасност одржање међународног мира и безбедности.

Члан 35.

1. Сваки члан Уједињених нација може да скрене пажњу Савету безбедности или Генералној скупштини на сваки спор или сваку ситуацију чија је природа изложена у члану 34.
2. Држава која није члан Уједињених нација може да скрене пажњу Савету безбедности или Генералној скупштини на сваки спор у коме је она једна од странака ако прихвати унапред, у вези с тим спором, обавезе на мирно решавање предвиђено у овој Повељи.
3. Поступање Генералне скупштине у питањима на која јој је скренута пажња на основу овог члана подлеже одредбама чланова 11 и 12.

Члан 36.

1. Савет безбедности може препоручити у свакој фази спора чија природа одговара члану 33 или ситуације сличне природе, одговарајуће поступке или методе уређења.
2. Савет безбедности треба да узме у обзир сваки поступак решавања спора које су странке већ усвојиле.
3. Дајући препоруке сходно овом члану, Савет безбедности треба, исто тако, да има у виду да би странке, по правилу, требало да правне спорове износе пред Међународни суд у сагласности с одредбама Статута Суда.

Члан 37.

1. Ако странке у спору чија је природа изложена у члану 33 не успеју да ресе спор начинима означеним у томе члану, оне ће га упутити Савету безбедности.
2. Ако Савет безбедности сматра да настанак спора може стварно угрозити одржање међународног мира и безбедности, одлучује да ли да поступи по члану 36 или да препоручи оне услове решења које сматра одговарајућим.

Члан 38.

Не дирајући у одредбе чланова 33. до 37, Савет безбедности може, ако све странке у било ком спору то затраже, да даје препоруке странкама у циљу мирног решења спора.

ГЛАВА VII

Акције у случају претње миру, повреде мира и аката агресије

Члан 39.

Савет безбедности утврђује да ли постоји претња миру, повреда миру, или агресија и даје препоруке или одлучује које ће се мере предузети у складу са члановима 41 и 42, да би се одржали или васпоставили међународни мир и безбедност.

Члан 40.

Да би спречио погоршање ситуације, Савет безбедности може, пре но што да препоруке или одлучи о мерама предвиђеним у члану 39, позвати заинтересоване стране да се повинују оним привременим мерама за које он сматра да су потребне или пожељне. Такве привремене мере не смеју утицати на права, захтеве или положај за-интересованих страна. Савет безбедности дужан је да води рачуна о неиспуњавању таквих привремених мера.

Члан 41.

Савет безбедности може одлучити какве мере које не повлаче употребу оружане силе треба да се примене у циљу извршења његових одлука, и може позвати чланове Уједињених нација да примене такве мере. Ове могу да садрже потпун или делими-чан прекид економских односа и железничких, поморских, ваздушних, поштанских, телеграфских, радиографских и других веза, а, исто тако, и прекид дипломатских односа.

Члан 42.

Ако Савет безбедности сматра да мере предвиђене у члану 41 не одговарају или се покаже да су недовољне он може предузети такву акцију ваздухопловним, поморским или сувоземним снагама која је потребна ради одржања или васпостављања међународног мира и

безбедности. Таква акција може укључити демонстрације, блокаду и друге операције ваздухопловним, поморским или сувоземним снагама чланова Уједињених нација.

Члан 43.

1. Да би допринели одржању међународног мира и безбедности, сви чланови Уједињених нација се обавезују да ставе на располагање Савету безбедности, на његов позив и у складу са посебним споразумом или споразумима оружане снаге, помоћ и олакшице, укључујући ту и право пролаза, неопходне ради одржања међународног мира и безбедности.

2. Такав споразум или споразуми одређују бројно стање и сврху снага, њихов ступањ приправности и општи распоред као и природу олакшица и помоћи које се имају пружити.

3. Споразум или споразуми биће предмет преговора који ће се на иницијативу Савета безбедности повести што је могуће пре. Они се закључују између Савета безбедности и чланова или између Савета безбедности и група чланова и подлежу ратификацији држава потписница у складу с њиховим одговарајућим уставним поступцима.

Члан 44.

Кад Савет безбедности донесе одлуку о употреби силе, он ће, пре но што од члана који није у њему заступљен затражити да стави на располагање оружане снаге у сврху испуњења обавеза предузетих на основу члана 43, позвати тога члана да, ако то жели, учествује у доношењу одлука Савета безбедности које се односе на упо-требу контингената оружаних снага тога члана.

Члан 45.

Да би се Уједињене нације оспособиле да предузимају хитне војне мере чланови одржавају националне контингенте ваздухопловних снага спремне за неодложну заједничку међународну принудну акцију. Јачину и степен приправности ових контингената и планова за њихову заједничку акцију одређује Савет безбедности уз помоћ Комитета војног штаба, у границама утврђеним у посебном споразуму или споразумима наведеним у члану 43.

Члан 46.

Планове за примену оружане силе израђује Савет безбедности уз помоћ Комитета војног штаба.

Члан 47.

1. Оснива се Комитет војног штаба ради давања савета и указивања помоћи Савету безбедности у свим питањима која се тичу војних потреба Савета безбедности у сврху одржања међународног мира и безбедности, употребе и командовања снагама стављеним му на располагање, регулисања наоружања, као и могућег ра-зоружања.

2. Комитет војног штаба сачињавају начелници штабова сталних чланова Савета безбедности или њихови представници. Комитет позива сваког члана Уједињених нација који нису стално представљени у Комитету да му се придружи кад успешно обављање задатака Комитета захтева учешће тога члана у његовом раду.

3. Комитет војног штаба је одговоран пред Саветом безбедности за стратегијско руковођење свим оружаним снагама стављеним на располагање Савету безбедности. Питања која се тичу командовања тим снагама биће накнадно разрађена.

4. Комитет војног штаба, по овлашћењу Савета безбедности и после саветовања с одговарајућим регионалним установама, може да оснива регионалне поткомитете.

Члан 48.

1. Акцију потребну за извршење одлука Савета безбедности у сврху одржања међународног мира и безбедности предузимају сви чланови Уједињених нација или неки од њих, према одлуци Савета безбедности.

2. Такве одлуке извршавају чланови Уједињених нација непосредно и вођењем својих акција у одговарајућим међународним установама чији су чланови.

Члан 49.

Чланови Уједињених нација се удружују ради међусобног пружања помоћи при спровођењу мера које је донео Савет безбедности.

Члан 50.

Ако Савет безбедности предузме превентивне мере или принудне мере против било које државе, свака друга држава, била чланица Уједињених нација или не, која се суочи с посебним економским проблемима насталим као последица тих мера, има право да се саветује са Саветом безбедности у вези с решавањем тих тешкоћа.

Члан 51.

Ништа у овој Повељи не умањује урођено право на индивидуалну или колективну самоодбрану у случају оружаног напада против члана Уједињених нација, док Савет безбедности не предузме мере потребне за очување међународног мира и безбедности. О мерама које предузму чланови при вршењу овога права на самоодбрану биће одмах извештен Савет безбедности и оне неће ни на који начин да доведу у питање овлашћења и одговорност Савета безбедности да по овој Повељи предузме у свако доба такву акцију ако је сматра нужном ради одржања или воспостављања међународног мира и безбедности.

ГЛАВА VIII

Регионални споразуми

Члан 52.

1. Ова Повеља ничим не искључује постојање регионалних споразума или агенција који се баве оним питањима одржања међународног мира и безбедности која су подесна за регионалну акцију под условом да су ти споразуми или установе и њихова активност у складу с циљевима и начелима Уједињених нација.

2. Чланови Уједињених нација који склапају такве споразуме или оснивају такве установе улагаче сваки напор да локалне спорове, пре но што их поднесу Савету безбедности, ресе мирним путем посредством таквих регионалних уснова.

3. Савет безбедности подстиче развој мирног решавања локалних спорова посредством таквих регионалних споразума или таквих регионалних агенција на иницијативу заинтересованих држава или на позив Савета безбедности.

4. Овај члан ни на који начин не дира у примену чланова 34 и 35.

Члан 53.

1. Савет безбедности, кад год је целисходно, користи такве регионалне споразуме или агенције за принудну акцију под својим руководством. Али, без одобрења Савета безбедности, неће по регионалним споразумима нити преко регионалних агенција бити предузета ниједна принудна акција, изузев мере против сваке непријатељске државе као што су оне дефинисане у ставу 2 овог члана, предвиђених у складу са чланом 107 или у регионалним споразумима усмереним против обнављања агресивне политике било које такве државе, све док Организација не буде могла, на тражење заинтересованих влада, да преузме на себе одговорност за сузбијање нове агресије такве државе.

2. Израз »непријатељска држава« како је употребљен у ставу 1 овог члана при-мењује се на сваку државу која је у току другог светског рата била непријатељ било ког потписника ове Повеље.

Члан 54.

Савет безбедности мора бити у свако доба потпуно обавештен о предузетим активностима или онима који се имају у виду на основу регионалних споразума или од стране регионалних агенција у циљу одржања међународног мира и безбедности.

ГЛАВА IX

Међународна економска и социјална сарађња

Члан 55.

У циљу стварања услова стабилности и благостања који су неопходни за мирољубиве и пријатељске односе између нација, засноване на поштовању начела равноправности и самоопредељења народа, Уједињене нације раде на унапређењу:

а) повећања животног стандарда, пуног запослења и услова за економски и социјални напредак и развој:

б) решавања међународних економских, социјалних, здравствених и сродних проблема и међународне културне и просветне сарадње; и

в) свеопштег поштовања и уважавања људских права као и основних слобода за све без обзира на расу, пол, језик или веру.

Члан 56.

Сви чланови се обавезују да ће предузимати заједничку и појединачну акцију у сарадњи с Организацијом ради постизања циљева утврђених у члану 55.

Члан 57.

1. Разне специјализоване агенције установљене међународним споразумом и са широком међународном одговорношћу, као што је утврђено њиховим основним инструментима, на економском, социјалном, културном, просветном, здравственом и сродним пољима, повезују се с Уједињеним нацијама у сагласности с одредбама члана 63.

2. Ове агенције тако повезане с Уједињеним нацијама називају се у даљем тексту специјализованим агенцијама.

Члан 58

Организација даје препоруке ради усаглашавања политике и делатности специјализованих агенција.

Члан 59.

Организација даје, када томе има места, иницијативу за преговоре између држава заинтересованих за стварање сваке нове специјализоване агенције потребне за испуњење циљева утврђених у члану 55.

Члан 60.

Одговорност за извршење задатака Организације изложених у овој глави лежи на Генералној скупштини и под њеним окриљем на Економском и социјалном савету који у ту сврху располаже овлашћењима утврђеним у глави X.

ГЛАВА X

Економски и социјални савет

Састав

Члан 61.

1. Економски и социјални савет састоји се од педесет и четири члана Уједињених нација које бира Генерална скупштина.
2. Уз резерву у односу на одредбе става 3, осамнаест чланова Економског и социјалног савета бира се сваке године за период од три године. Чланови који се повлаче могу одмах поново бити бирани.
3. На првим изборима после повећања броја чланова Економског и социјалног савета од двадесет седам на педесет и четири, поред чланова изабраних на место девет чији мандат истиче крајем године, бира се додатних двадесет и седам чланова. Мандат деветорице од ових двадесет и седам додатних чланова истиче за годину дана, а мандат других девет чланова за две године, у складу с решењем Генералне скупштине.
4. Сваки члан Економског и социјалног савета има једног представника у Савету.

Задаци и овлашћења

Члан 62.

1. Економски и социјални савет може да врши или покреће проучавања и да припрема извештаје о међународним економским, социјалним, културним, просветним, здравственим и сродним предметима и може да даје препоруке о свим тим предметима Генералној скупштини, члановима Уједињених нација и заинтересованим специјализованим агенцијама.

2. Он може да даје препоруке у циљу унапређења поштовања и уважавања права човека и основних слобода за све.

3. Он може, о питањима из своје надлежности, да припрема нацрте конвенција ради подношења Генералној скупштини.

4. Он може, у складу с правилима која пропишу Уједињене нације, да сазива међународне конференције о питањима из своје надлежности.

Члан 63.

1. Економски и социјални савет може да са сваком од агенција наведених у члану 57 закључује споразуме којима се одређују услови под којима се агенција у питању повезује с Уједињеним нацијама. Такви споразуми подлежу одобрењу генералне скупштине.

2. Он може да усаглашава делатност специјализованих агенција саветујући се с њима и дајући препоруке таквим агенцијама, а исто тако, дајући препоруке Генералној скупштини и члановима Уједињених нација.

Члан 64.

1. Економски и социјални савет може да предузима одговарајуће кораке ради добијања редовних извештаја од специјализованих агенција. Он може да склапа споразуме са члановима Уједињених нација и са специјализованим агенцијама ради добијања извештаја о корацима предузетим у сврху спровођења његових сопствених препорука као и препорука Генералне скупштине о предметима који улазе у оквир његове надлежности.

2. Он може да саопштава своје примедбе о тим извештајима Генералној Скупштини.

Члан 65.

Економски и социјални савет може да пружа обавештења Савету безбедности и помаже Савету безбедности на његово тражење.

Члан 66.

1. Економски и социјални савет обавља такве задатке који спадају у његову надлежност а у вези су са спровођењем у живот препорука Генералне скупштине.

2. Он може, уз одобрење Генералне скупштине, да врши услуге на захтев чланова Уједињених нација и на тражење специјализованих агенција.

3. Он врши и друге задатке набројане у другим одељцима ове Повеље, или које му одреди Генерална скупштина.

Гласање

Члан 67.

1. Сваки члан Економског и социјалног савета има један глас.

2. Одлуке Економског и социјалног савета доносе се већином чланова који су присутни и који гласају.

Поступак

Члан 68.

Економски и социјални савет образује комисије за економска и социјална питања и за унапређивање права човека, као и друге такве комисије за које се укаже потреба у циљу обављања његових задатака.

Члан 69.

Економски и социјални савет позива сваког члана Уједињених нација да, без права гласа, учествује у његовом разматрању сваког предмета за који је тај члан посебно заинтересован.

Члан 70.

Економски и социјални савет може да закључи споразуме како би представници специјализованих агенција, без права гласа, узели учешћа у његовом разматрању и у разматрању комисија које је он образовао, као и да би његови представници узели учешћа у разматрању специјализованих агенција.

Члан 71.

Економски и социјални савет може да закључи потребне споразуме ради кон-султовања са заинтересованим невладиним организацијама заинтересованим за питања која улазе у оквир његове надлежности. Такви споразуми могу се правити с међународним организацијама и, кад томе има места, с националним организацијама после консултовања са заинтересованим чланом Уједињених нација.

Члан 72.

1. Економски и социјални савет сам усваја свој пословник, укључујући начин избора његовог председника.

2. Економски и социјални савет се састаје према потреби, сагласно своме пословнику који садржи и одредбу о сазивању седница на тражење већине његових чланова.

ГЛАВА XI

Декларација о несамоуправним територијална

Члан 73.

Чланови Уједињених нација који су одговорни или који преузимају на себе одговорност за управљање територијама чији народи још нису постигли пуну меру самоуправе признају начело да су интереси становништва тих територија од првенствене важности и прихватају као свету дужност обавезу да унапређују у највећој могућој мери, у оквиру система међународног мира и безбедности установљеног овом Повељом, благостање становништва тих територија и, у томе циљу:

а) да осигурају, уз дужно поштовање културе народа у питању, њихов политички, економски, социјални и просветни напредак, правично поступање с њима, као и да их штити од злоупотреба;

б) да развијају самоуправу, да посвећују дужну пажњу политичким тежњама тих народа, као и да им пружају помоћ у прогресивном развоју њихових слободних политичких установа, у складу с посебним условима сваке територије и њених народа и различитог ступња њиховог напретка;

в) да развијају међународни мир и безбедност;

г) да ради успешног постизања социјалних, економских и научних циљева изложених у овоме члану, унапређују примену конструктивних мера развоја, да подстичу истраживања, да сарађују једни с другима и, када и где томе има места, са специјализованим међународним телима; и

д) да генералном секретару редовно достављају ради обавештења, а у оквирима које налажу безбедност и уставне могућности, статистичке и друге податке техничке природе о економским, социјалним и просветним приликама на територијама за које су одговорни, изузимајући територије на које се примењују главе XII и XIII.

Члан 74.

Чланови Уједињених нација слажу се такође да се њихова политика на територијама на које се ова глава примењује мора заснивати, ништа мање него када је у питању област њихових метропола, на општем начелу доброг суседства, уз придавање дужне пажње интересима и благостању осталог света у социјалној, економској и трговинској области.

ГЛАВА XII

Међународни систем старатељства

Члан 75.

Уједињене нације успоставиће под својим руководством међународни систем старатељства за управљање и надзор над оним територијама које могу бити стављене накнадним појединачним споразумима под тај систем. Ове територије се даље називају територијама под старатељством.

Члан 76.

Основни циљеви система старатељства, у сагласности с циљевима Уједињених нација утврђеним у члану 1 ове Повеље, јесу:

а) да учвршћује међународни мир и безбедност;

б) да унапређује политички, економски, социјални и просветни напредак становништва територија под старатељством и њихов прогресивни развој у правцу самоуправе или независности, како то одговара посебним условима сваке територије и њених народа и слободно израженој жељи заинтересованих народа као и условима сваког споразума о старатељству;

в) да подстиче поштовање права човека и основних слобода за све без обзира на расу, пол, језик или веру, као и да подстиче осећање међусобне зависности народа света; и

г) да обезбеди подједнако поступање у социјалним, економским и трговинским питањима према свим члановима Уједињених нација и њиховим држављанима, као и подједнако поступање са овим последњим у изрицању правде, без доношења штете остварењу напред изложених циљева и у оквиру одредби члана 80.

Члан 77

1. Систем старатељства примењује се на следеће категорије територија које могу бити стављене под тај систем на основу споразума о старатељству:

а) територије које се сада налазе под мандатом;

б) територије које буду одузете од непријатељских држава као последица другог светског рата;
и

в) територије које добровољно ставе под тај систем државе одговорне за њихово управљање.

2. Накнадним споразумом ће се одредити које ће територије из напред изложених категорија бити стављене под систем старатељства и под којим условима.

Члан 78.

Систем старатељства не примењује се на територије које су постале чланови Уједињених нација, међу којима се односи треба да заснивају на поштовању начела суверене једнакости.

Члан 79.

Услови старатељства за сваку територију која се ставља под систем старатељства, подразумевајући и сваку измену или допуну, утврђују споразумно између себе непосредно заинтересоване државе, укључујући и силу мандаторку у случају територија које се налазе под мандатом једног члана Уједињених нација, и одобравају се као што је предвиђено у члановима 83 и 85.

Члан 80.

1. Изузевши оно што се може уговорити у појединачним споразумима о старатељству, закљученим сагласно члановима 77, 79 и 81, којима се поједине територије стављају под систем старатељства, и све док ти уговори не буду закључени, ништа у овој глави неће бити схваћено као да посредно или непосредно на ма који начин мења било која права сваке државе или сваког народа нити услове из постојећих међународних инструмената чије су уговорне стране чланови Уједињених нација.

2. Став 1 овог члана неће се тумачити као да даје основу за одуговлачење или одлагање вођења преговора и закључење споразума за стављање територије под мандатом и других територија под систем старатељства као што је то предвиђено у члану 77.

Члан 81.

Споразум о старатељству садржи у сваком случају услове на основу којих се управља територијом под старатељством и утврђује власт која ће вршити управу над територијом под старатељством. Ту власт, која се даље назива административном влашћу, могу сачињавати једна или више држава или сама Организација.

Члан 82.

У сваком споразуму о старатељству може се одредити једно или више стратешких подручја која могу обухватити део или сву територију под старатељством на коју се споразум односи, без повреде било ког специјалног споразума или споразума закључених на основу члана 43.

Члан 83.

1. Све задатке Уједињених нација који се односе на стратешка подручја, укључујући и одобравање услова из споразума о старатељству као и њихове измене и допуне, врши Савет безбедности.

2. Основни задаци утврђени у члану 76 примењују се на народ сваког стратешког подручја.

3. Савет безбедности користећи у складу с одредбама споразума о старатељству и не наносећи штету захтевима безбедности, помоћ Старатељског савета ради извршења ових задатака Уједињених нација по основу система старатељства који се тичу политичких, економских, социјалних и просветних ствари у стратешким подручјима.

Члан 84

Дужност је административне власти да осигура да територија под старатељством да свој допринос одржању међународног мира и безбедности. У том циљу административна власт може се користити добровољачким снагама, олакшицама и помоћу с територије под старатељством приликом спровођења обавеза које је административна власт преузела у овом погледу према Савету безбедности, као и ради локалне одбране и одржања законитости и поретка на територији под старатељством.

Члан 85.

1. Задатке Уједињених нација у односу на споразуме о старатељству за сва подручја која нису означена као стратешка, укључујући ту и одобравање услова из споразума о старатељству и њихових измена или допуна, врши Генерална скупштина.

2. Старатељски савет, радећи под окриљем Генералне скупштине, помаже Генералној скупштини при извршавању тих задатака.

ГЛАВА XIII

Састав

Члан 86.

1. Старатељски савет сачињавају следећи чланови Уједињених нација:

а) чланови који управљају територијама под старатељством;

б) они чланови поименично наведени у члану 23 који не управљају територијама под старатељством, и

в) онолико осталих чланова који на рок од три године изабере Генерална скупштина колико се покаже потребним да би се обезбедило да укупан број чланова Стара тељског савета буде подједнако подељен између ових чланова Уједињених нација који управљају територијама под старатељством и оних који то не чине.

2. Сваки члан Старатељског савета одређује једно нарочито квалификовано лице да га у њему представља.

Задаци и овлашћења

Члан 87.

Генерална скупштина и, под њеним окриљем, Старатељски савет могу при вршењу својих задатака:

а) разматрати извештаје које подноси административна власт;

б) примати петиције и испитивати их саветујући се с административном влашћу;

в) вршити привремене обиласке територија под старатељством у време у које се споразумеју с административном влашћу, и

г) предузимати те и остале акције у складу с одредбама о старатељству.

Члан 88.

Старатељски савет саставља упитник о политичком, социјалном и просветном напретку становника сваке територије под старатељством, а административна власт сваке територије под старатељством која спада у надлежност Генералне скупштине подноси годишњи извештај Генералној скупштини на бази таквих упитника.

Гласање

Члан 89.

1. Сваки члан Старатељског савета има један глас.

2. Одлуке Старатељског савета се доносе већином чланова који су присутни и који гласају.

Поступак

Члан 90.

1. Старатељски савет сам усваја свој пословник, укључујући и начин избора свога председника.
2. Старатељски савет се састаје према потреби сагласно свом пословнику, који садржи и одредбу о сазивању седница на тражење већине његових чланова.

Члан 91.

Старатељски савет, кад томе има места, користи помоћ Економског и социјалног савета, а исто тако, и специјализованих агенција у питању којима се они баве.

ГЛАВА XIV

Међународни суд

Члан 92.

Међународни суд је главни судски орган Уједињених нација. Он поступа у складу с приложеним статутом, који је заснован на Статуту Сталног суда међународне правде и чини саставни део ове Повеље.

Члан 93.

1. Сви чланови Уједињених нација су ипсо фацто стране Статута Међународног суда.
2. Држава која није члан Уједињених нација може да постане страна Статута Међународног суда под условима које у сваком поједином случају одређује Генерална скупштина на препоруку Савета безбедности.

Члан 94.

1. Сваки члан Уједињених нација обавезује се да ће се придржавати одлуке Међународног суда у сваком спору у коме је странка.

2. Ако једна странка у спору не испуни обавезе које на њој леже према пресуди коју Суд донесе, друга странка се може обратити Савету безбедности, који може, ако сматра потребним, дати препоруке или одлучити о мерама које треба предузети да би се пресуда извршила.

Члан 95.

Ништа у овој Повељи не спречава чланове Уједињених нација да решавање својих спорова поверавају другим судовима на основу споразума који већ постоје или који могу бити убудуће закључени.

Члан 96.

1. Генерална скупштина или Савет безбедности могу тражити од Међународног суда да да саветодавно мишљење о сваком правном питању.

2. Други органи Уједињених нација и специјализоване установе које Генерална скупштина може у свако доба на то да овласти, такође могу тражити од Суда саветодавно мишљење о правним питањима у оквиру њихове делатности.

ГЛАВА XV

Секретаријат

Члан 97.

Секретаријат сачињавају генерални секретар и оно особље које Организација може да захтева. Генералног секретара именује Генерална скупштина на препоруку Савета безбедности. Он је главни административни службеник Организације.

Члан 98.

Генерални секретар поступа у том својству на свим састанцима Генералне скупштине, Савета безбедности, Економског и социјалног савета и Старатељског савета, а врши и све друге функције које му повере ови органи. Генерални секретар подноси Генералној скупштини годишњи извештај о раду Организације.

Члан 99.

Генерални секретар може скренути пажњу Савету безбедности на свако питање које по његовом мишљењу може да угрози очување међународног мира и безбедности.

Члан 100.

1. У вршењу својих дужности генерални секретар и особље не траже нити примају упутства ни од које власти изван Организације. Они ће се уздржати од сваке акције која би се могла одразити на њихов положај као међународних службеника једино Организацији.

2. Сваки члан Уједињених нација обавезује се да ће поштовати искључиво међународни карактер функција генералног секретара и особља и да неће тежити да на њих утиче у вршењу њихових дужности.

Члан 101.

1. Генерални секретар именује особље према правилима које доноси Генерална скупштина.

2. Одговарајуће особље биће стално додељено Економском и социјалном савету, Старатељском савету и, уколико је потребно, другим органима Уједињених нација. Ово особље чини саставни део Секретаријата.

3. При запошљавању особља и одређивању услова службе највећа пажња ће се поклонити потреби да се обезбеди највиши ступањ марљивости, стручности и непорочности. Потребна пажња ће се обратити на важност регрутовања особља на најширој могућој географској основи.

ГЛАВА XVI

Разне одредбе

Члан 102.

1. Сваки уговор и сваки међународни споразум који закључи неки члан Уједињених нација после ступања на снагу ове Повеље биће што је могуће пре реги-строван у Секретаријату и објављен од његове стране.

2. Ниједна страна таквог уговора или међународног споразума који није ре-гистрован сходно одредбама става 1 овог члана неће се моћи позивати на тај уговор или споразум ни пред једним органом Уједињених нација.

Члан 103.

У случају сукоба између обавеза чланова Уједињених нација по овој Повељи и њихових обавеза по неком другом међународном споразуму, превагу ће имати њихове обавезе по овој Повељи.

Члан 104.

Организација ужива на територији сваког свог члана ону правну способност која јој је потребна да врши своје функције и постиже своје циљеве.

Члан 105.

1. Организација ужива на територији сваког свог члана оне повластице и имунитете који су потребни за постизање њених циљева.

2. Представници чланова Уједињених нација и службеници Организације уживају исто тако повластице и имунитете који су потребни да самостално обављају своје функције у вези с Организацијом.

3. Генерална скупштина може давати препоруке у циљу одређивања појединости примене ставова 1 и 2 овог члана или предложати у ту сврху конвенције члановима Уједињених нација.

ГЛАВА XVII

Прелазне одредбе о безбедности

Члан 106.

Док не ступе на снагу посебни споразуми поменути у члану 43 и који Савету безбедности, по његовом мишљењу, омогућавају да отпочне с вршењем својих функција по члану 42, стране Декларације четири нације, потписане у Москви 30. октобра 1943. и Француска, приступиће међусобном саветовању сагласно одредбама става 5 ове Декларације, а по потреби и саветовању с другим члановима Уједињених нација, у циљу предузимања – у име Организације – заједничке акције која може бити потребна ради очувања међународног мира и безбедности.

Члан 107.

Ништа у овој Повељи не обеснажује нити спречава акцију у односима на ма коју државу која је за време другог светског рата била непријатељ било које државе потписнице ове Повеље, предузету или одобрену – као последицу тог рата – од влада одговорних за такву акцију.

ГЛАВА XVIII

Измене и допуне

Члан 108.

Измене и допуне ове Повеље ступају на снагу за све чланове Уједињених нација кад их усвоје две трећине чланова Генералне скупштине и када их, сагласно њиховом уставном поступку, ратификују две трећине чланова Уједињених нација, укључујући и све сталне чланове Савета безбедности.

Члан 109.

1. У циљу ревизије ове Повеље може се одржати Општа конференција чланова Уједињених нација на дан и у месту који ће утврдити гласовима две трећине чланова Генералне скупштине и гласовима ма којих седам чланова Савета безбедности. Сваки члан Уједињених нација на Конференцији имаће један глас.

2. Свака измена ове Повеље коју Конференција препоручи двотрећинском већином гласова, ступице на снагу кад је ратификују две трећине чланова Уједињених нација сагласно свом уставном поступку, укључујући и све сталне чланове Савета безбедности.

3. Ако се после ступања на снагу ове Повеље таква Конференција не одржи пре десетог заседања Генералне скупштине, предлог за сазивање такве Конференције ставиће се на дневни ред тог заседања Генералне скупштине, а Конференција ће се одржати ако то буде одлучено већином гласова чланова Генералне скупштине и гласовима ма којих седам чланова Савета безбедности.

ГЛАВА XIX

Члан 110.

1. Ову Повељу ратификоваће државе потписнице у складу са својим односним уставним поступком.

2. Ратификације ће бити депоноване код владе Сједињених Америчких Држава, која ће о сваком извршеном депоновању обавестити све државе потписнице као и генералног секретара Организације кад он буде именован.

3. Ова Повеља ступа на снагу пошто ратификације депонују Република Кина, Француска, Савез Совјетских Социјалистичких Република, Уједињена Краљевина Британије и Северне Ирске, Сједињене Америчке Државе и већина осталих држава потписница. Протокол о депонованим ратификацијама саставиће затим влада Сједињених Америчких Држава, која ће га у препису доставити свим државама потписницама.

4. Државе потписнице ове Повеље које је ратификују после њеног ступања на снагу постају чланови оснивачи Уједињених нација на дан депоновања својих односних ратификација.

Члан 111.

Ова Повеља, чији су кинески, француски, руски, енглески и шпански текст подједнако веродостојни, остаће депонована у архиви владе Сједињених Америчких Држава. Њене уредно оверене преписе ова влада ће доставити владама осталих држава потписница.

У потврду чега су представници влада Уједињених нација потписали ову Повељу.

Рађено у граду Сан Франциску двадесет шестог јуна хиљаду девет стотина четрдесет пете године.

[Међ. уг. ФНРЈ 5/1945, Информациони центар УН у Београду, 1984]